

Stukken voor 1 d te zenden vóór den 15e der maand Ba:	Redactie: G. D. DUURSMA.	Alle oorde: "het y; r; t; i; z Adres : Mej. J. J. E. v. D. THOORN, Amalia van Solmsstraat 80. DEN HAAG.
G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEWARDEN.	Girorekening No. 133550 · DEN HAAG	
I r- Bestuur: CHR. DE RINGH, Voorzitter. Hilversum. Nieuweg 73; Mej. J. J. E. V. d. THOORN, Secretaresse, den Haag; CHR. F. W. SLLJPER, Penningmeester. den Haag W. Ilem VRO Outhoornstraat 2; G. D. DUURSMA, L eeuwarden. Achter de Hoven 114 bis; A P. H. RIHNING. Hohotst. Hamersveld. unam. Bestuurslid		

SUCCULENTA 20 JAAR

Naast de vele wonderbaarlijke dingen, die Columbus te aanschouwen kreeg, toen hij in Amerika voet aan wal zette, moeten de cactussen en vetplanten wel een zeer eigenaardigen indruk op hem gemaakt hebben.

De planten werden als groote rariteiten naar Spanje gebracht. Het zal U niet verwonderen, dat men aan deze vreemde planten buitengewone geneeskraft toekende, In die tijden schreef men aan alles, wat vreemd en onbegrijpelijk was, bovennatuurlijke krachten toe. Onze zeevaarders brachten in de 17e en 18e eeuw de succulenten naar ons land, zoowel uit Amerika als uit Afrika. Prachtige oude boekwerken, verlucht met fraaie gravures, getuigen van de belangstelling voor de succulenten bij plantkundigen van naam en bij liefhebbers. Een cactusverzameling was echter een kostbaar bezit en slechts weggelegd voor vorsten en geleerden.

Voorals in Duitschland echter ontwikkelde de cactusliefhebberij zich in het midden der vorige eeuw tot een ware volksliefhebberij, die in dien tijd haar hoogtepunt vond, Zeer vele cactussen zijn in dien tijd beschreven, In ons land bleef een cactusverzameling een zeldzaamheid. Geleidelijk kwam er wat meer belangstelling en zoo werd 20 jaar geleden de vereeniging „Succulenta” opgericht. Bestuurders en leden uit dien tijd vertellen ons met enthousiasme van die eerste jaren. Mede door de groote belangstelling en activiteit van den Heer G. D. D u u r s m a en vele anderen bereikte de succulentieliefhebberij haar hoogtepunt ongeveer 10 jaar geleden,

toen onze vereeniging 1250 leden telde. Evenals Duitschland werd ons land in dien tijd als het ware overstromd met importen. Met scheepsladingen werden ze uit Mexico en Zuid-Amerika aangevoerd en vonden hier gretigen aftrek. Onze wonderlijke succulenten werden gewone marktartikelen. De cactusmode ontstond. Het was betrekkelijk eenvoudig om een schitterende verzameling in korten tijd bijeen te brengen. Weldra bleek echter, dat een importcactus niet zoo gemakkelijk te kweken is, als een geranium, getuige de vele mummies voor de ramen van vele "liefhebbers". Dat deze hoogconjunctuur door een laagconjunctuur zou worden gevolgd was begrijpelijk. Toch bleef het aantal leden van Succulenta nog eenigen tijd betrekkelijk groot, omdat de gewone soorten cactussen in **massa** gekweekt werden in Aalsmeer en in het Westland. Enorme hoeveelheden succulenten worden daar geteeld en maakten in de afgelopen jaren cactussen en vetplanten tot volksplanten.

En nu na 20 jaar is Succulenta weer ongeveer op haar aanvangspunt teruggekomen. Wij bieden haar onze welgemeende gelukwenschen met dit mooie jubileum aan, De grondslag is nog steeds stevig. Het mag nog wel eens uitdrukkelijk gezegd worden, dat het financieele beheer van Succulenta volkomen gezond is. Het maandblad heeft enkele pagina's minder en de omslag doet niet zoo „rijk” aan als voorheen. Wij weten echter zeker, dat onze baten deze uitgaaf kunnen bekostigen. In het begin van Succulenta was er een kern van enthousiaste serieuze liefhebbers. Met een dergelijke kern moeten wij nu de boeg van ons schip koersen in de richting van studie en specialiseering. De tijd schijnt er rijp voor te zijn. getuige blz. 50 van Kakteenkunde 1939, Lfr. 2, waar de Voorzitter der D. K. G. de specialisten wil organiseren. Laat ons dit 20-jarig tijdvak afsluiten in dankbare herinnering aan, hen, die Succulenta sterk maakten en ons in die jaren voortreffelijk voorlichtten.

EEN NIEUWE LENTE EEN NIEUW GELUID.

Wij wenden ons tot U allen met het dringend verzoek te willen medewerken aan het onderstaande, dat een deel uitmaakt van het nieuwe geluid.

Het **samenbrengen** van gegevens omtrent de cactussen, die in de verzamelingen in ons land voorkomen..

In vrijwel iedere verzameling komen typische planten voor, die slechts in kleinen kring bekend zijn. Is men er van overtuigd, dat

de betreffende plant een goede soort is, dan verdient het aanbeveling haar aan een centraal adres op te geven. Door het verzamelen van gegevens omtrent de planten ontstaat een interessant archief van onze collecties.

Opgegeven moet dan worden:

Naam en adres van den eigenaar. Naam van de, plant. Of het een import, vegetatieve voortplanting van import of een zaailing is en van waar de plant of het zaad komt. Afmetingen van de' plant,

Indien blijkt, dat voor het verzamelen van deze gegevens belangstelling bestaat, ligt het in de bedoeling aan de medewerkers vragenlijsten te zenden omtrent habitus, bloem, enz. van de planten:

Voorts stellen wij ons voor een fotoarchief aan te leggen. Ieder lid, dat van nu aan foto's van zijn planten maakt, wordt verzocht een afdruk hiervan op te zenden. Op deze wijze kan een interessante fotocollectie ontstaan. Ook vroegere foto's zijn natuurlijk van harte welkom. Het archief van de bovengenoemde gegevens en van de foto's kan aan kringen en eventueel voor studiedoeleinden aan leden ter inzage worden verstrekt. Uit den aard der zaak is het archief eigendom van de vereeniging. Aan het centrale archief kan ieder lid te weten komen of een bepaalde plant, die zijn belangstelling heeft, onder de leden aanwezig is. Ook zal een archief van zaadmonsters worden aangelegd. Door het archiveeren van al deze gegevens zal specialiseering der beiangrijke geslachten en onderlinge ruiling bevorderd worden.

Het verzamelen van een zeer groote verscheidenheid, van cactussen brengt onvermijdelijk met zich mede, dat de liefhebberij oppervlakkig blijft en de belangstelling daardoor op den duur verflauwt. Indien wenschen tot specialiseering gestimuleerd, kunnen worden, zou het in de toekomst mogelijk worden, dat de leden op de algemeene vergadering hun onderzoekingen van bepaalde geslachten of onderdeelen in een voordracht in bespreking brengen. Het bestuur zou bepaalde personen hiertoe kunnen aanzoeken.

Om de raadpleging van de bestaande literatuur te bevorderen, is het verder gewenscht naast den catalogus van de werken uit de bibliotheek, te beschikken over een opgaaf van de boeken en periodieken op succulentengebied in het bezit van de' leden. Wij ontvangen hiervan gaarne een nauwkeurige opgave, onder vermelding of de boeken en periodieken eventueel ter leen worden verstrekt.

Voorloopig kunnen al de bovengenoemde gegevens en foto's worden gezonden aan ondergeteekende. Op de eerstvolgende al-

gemeene vergadering kan worden beslist, wie het archief definitief zal beheeren,

Leden, die thans reeds willen medewerken aan het archiveeren van plantenbeschrijvingen kunnen bij ons hiervoor formulieren aanvragen. Het is de bedoeling, alleen die planten te beschrijven, die als „goede soorten” beschouwd kunnen worden en waarvan men met zekerheid den naam weet. De bloembeschrijving is hierbij natuurlijk zeer belangrijk. De formulieren moeten na invulling weer aan ons worden toegezonden. Zij maken deel uit van het archief.

Wij doen een zeer dringend beroep op Uw aller medewerking ten einde te geraken tot een verdieping van onze mooie liefhebberij. "Hohorst", Hamersveld (bij Amersfoort). A. F. H. BUINING.

HET LEEKENHOEKJE.

Mededeelingen, die op deze rubriek betrekking hebben, zenden aan J. J. E. van den Thoor n, Amalia van Solmsstraat 80, Den Haag.

KIEMKRACHT -VAN ZAAD.

Vele liefhebbers verlangen bij het bestellen van zaad de verzekering, dat het zaad niet overjarig is; ik heb dan ook de gewoonte mijn zaad jaarlijks op te ruimen en den leden slechts zaad van den laatsten oogst te verstrekken. Wanneer men echter de vraag stelt, of dit noodzakelijk is, moet het antwoord ontkennend luiden. De kiemkracht van cactuszaad is over het algemeen na een jaar nog niet noemenswaard verminderd: zaden van Mesems, o.a. van Lithopssoorten, ontkiemen het tweede jaar net zoo goed als het eerste. In de natuur ontsluiten de zaaddoozen van Mesems 'zich slechts als het regent. Regent het in het geboorteland van de levende steentjes een jaar of nog langer niet, dan blijft het zaad opgesloten in de zaaddoos en moet wachten, totdat de hemel regen geeft.

De wijze waarop de vruchten, zaadbessen, zaaddoozen etc. van de verschillende planten zich openen en de wijze, waarop de verspreiding van het zaad in de natuur plaats vindt, kan voor ons een aanwijzing zijn, om te weten, hoe oud de verschillende zaden moeten zijn, voordat ze gezaaid moeten worden. Zaden, die door den wind verspreid worden, zooals bij zaden van *Stapelia* en *Kleinia* het geval is, kiemen het beste en geven het beste resultaat, als men

ze zaait, zoodra ze rijp zijn. Hetzelfde geldt voor zaden van *Euphorbia*. Als het zaad van deze planten rijp is, springt de zaaddoos open en worden de harde ronde zaden met kracht weggeslingerd. Ook hier geeft de natuur aan, dat het rijpgeworden zaad dadelijk aan de aarde toevertrouwd kan worden. Het zaad van *Rebutia*'s, zoals *Rebutia minuscula*, waarbij de besjes, die aan de basis van de plant gevormd worden, zeer spoedig opengaan valt dadelijk op den grond, het wordt bovendien door den regen gemakkelijk weggespoeld. Dit zaad is direct kiemkrachtig. Planten, waarvan de vruchten niet dadelijk opengaan of die langen tijd in verdroogden toestand aan de plant blijven zitten, leeren ons, dat wij het zaad niet onmiddellijk moeten zaaien. Een voorbeeld hiervan is *Notocactus*. Door den bouw van *Ariocarpus* en *Anhalonium*, waarbij de vruchten ontstaan in den breeden vlakken top van de plant en de zaden in de diepe groeven tusschen de ribben of tusschen de dakpansgewijs over elkaar liggende tuberkels blijven liggen en bij *Obregonia*, waarbij de vrucht met de verdroogde resten van de bloem in de wol verborgen blijft, wijst de natuur aan, dat de zaden een rusttijd noodig hebben. De vorm en de eigenaardige bouw van deze planten is zoodanig, dat het rijpe zaad jarenlang tusschen de groeven en de tuberkels kan blijven liggen. Het is gebleken, dat het zaad dergelijke planten na acht of tien jaar nog voor 10 % kiemkrachtig is.

Een onzer leden ontving eens een *Ariocarpus*, een plant van $\approx$ 7 c.M. middellijn en, naar schatting 25 à 30 jaar oud, Bij het nazien van de plant vond hij ongeveer aan den buitenomtrek, dus tusschen de oude, tuberkels een groot aantal zaden, die hij netjes in een papiertje deed en opborg in zijn portemonnaie om er een kennis gelukkig mee te maken. Toen hij die zaden na een dag of acht wilde overhandigen, bleken ze alle gekiemd te zijn.

Als men zaden heeft ontvangèn, die men niet vertrouwt, d.w.z. waarvan men denkt, dat ze te oud zijn, dan moet men opzoeken hoe de kleur en de vorm van het zaad behoort te zijn en het ontvangen zaad met een sterk vergrootglas bekijken. Als het geel of bruin moet zijn en het is grijs of zwart, als het glanzend en rond moet zijn en het is dof en ingeschrompeld, kan men zeggen, dat het te oud is en zich de moeite van het zaaien sparen.

UIT DE PRAKTIJK.

Verschillende vetplanten, zooals groote *Aloë*'s en *Agaves*, Sem-

pervivum, Aeonium, boomvormige Crassula's en vele Euphorbia's behooren nu buiten te staan op een beschut, warm plaatsje. Men mag ze evenwel niet in het volle licht zetten, voordat' men hen voorzichtig aan het licht heeft gewend, anders krijgen de planten vlekken, die hen langen tijd. ontsieren.

Phyllo's kan men eveneens buiten zetten, eenigszins in de schaduw, de potten ingegraven in den grond of anders in een kistje turfmoel, Deze planten verdragen. het heet worden of het lang droog staan van de wortels niet goed, ze moeten in den zomer groeien en nieuwe takken. vormen en verlangen daarbij tamelijk veel water.

Een der leden vroeg naar de oorzaak van het ontstaan van bruine vlekken en daarna gaten in de takken van Phyllos, die ondanks die gaten toch goed bloeiden. De oorzaak van deze vlekken is mij onbekend, men. zegt, wel eens dat ze door koude en te veel nat ontstaan. In een -oude aflevering van Succulenta spreekt. men van roest-of rotziekte en. geeft als geneesmiddel aan.: het uitsnijden en daarna uitbranden van de vlekken, doch noemt dit tevens een middel, dat uiterst zelden helpt: Het is bekend, dat;leelijke, bruine. gehavende Phyllotakken juist vaak bijzonder veel bloemen voortbrengen, toch zou ik den raad willen. geven, dergelijke takken en ook oude bruingeworden -takken, eens allemaal weg te snijden. Als men de plant. dan dezen zomer wat extra vloeïemest toedient, worden vele nieuwe takken. -gevormd en . heeft de plant -een verjongingskuur ondergaan.

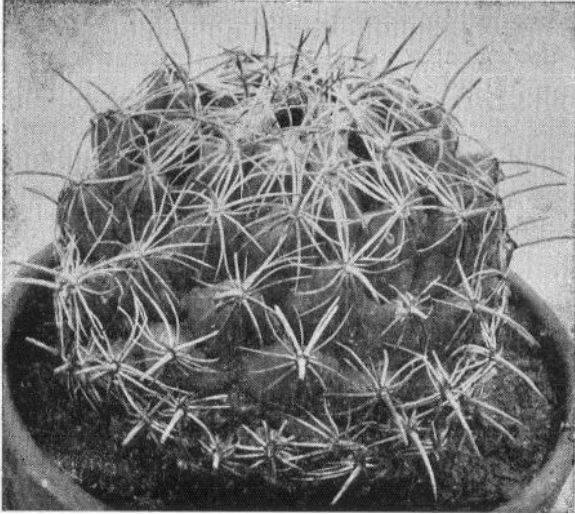

CORYPHANTHA'S.

Men moet niet denken in de volgende regels een botanische verhandeling over deze planten te zullen vinden, evenmin als een, **systematische** indeeling. Het gaat er alleen om, den gewonen liefhebber te, doen weten, waar en onder, welke omstandigheden Coryphantha's groeien, welke plaats zij in het systeem der Cactaceae innemen en welke waarde zij voor den liefhebber bezitten.

Beginnende bij het eerste punt zien wij, dat zij alleen voorkomen tusschen den tienden en dertigsten graad noorderbreedte, en wel in Mexico en onmiddelijke omgeving. Ter verduidelijking zij opgemerkt, dat dit gebied op het Westelijk halfmond ongeveer dezelfde plaats inneemt als de Middellandsche Zee met een. gedeelte van. Zuid-Europa en Noord-Afrika op het Oostelijk deel. Verder gaat

de overeenkomst echter niet, want laatstgenoemd gedeelte van onze aardbol heeft een zeeklimaat en Mexico bestaat grotendeels uit woest bergland met hoge bergketens langs de aangrenzende zeeën, waardoor deze geen invloed op het klimaat van het binnenland kunnen uitoefenen, dat bestaat uit een hoogvlakte, doorsneden door diepe dalen. In het gebergte is het § winters zeer koud, op de hoogvlakte heerscht een gematigd klimaat en in de dalen is het § zomers gloeiend heet. Bovendien is het binnenland, omdat het

Cor. pallida. Br. et R.

Foto de Laet.

afgesloten is van de zee, zeer droog. De neerslag bedraagt er ongeveer een vijfde gedeelte van wat we in ons land gewend zijn en een vijftigste van den regenval in het Amazonegebied. De plantengroei is er dus zeer schaars en dientengevolge ook de bevolking. Men vindt er ongeveer 10 inwoners per K.M² hier te lande 2500. Nu zal men wel zeggen, wat heeft dit alles met *Coryphantha*'s te maken, het dient alleen om duidelijk te maken onder welke omstandigheden zij groeien. De mooiste dichtbedoornde planten groeien onder de ongunstigste omstandigheden, ***Coryphantha albensis***, die Zuidelijker onder eenigszins gunstiger voorwaarden voorkomt, lijkt veel op een vadsige *Mammillaria*.

Het hoofdkenmerk der *Coryphantha*'s is, dat de bloemen verschijnen op een andere plaats dan wij van *Echinocactus* of Mam-

millaria gewend, zijn. Eerstgenoemde bloeit, uit het areool, zeer dicht achter den doornbundel, laatstgenoemde uit de axilla, het bladokselpunt, bij Mammillaria's gelegen tusschen twee tepels. Bij Coryphantha's loopt op de tepel van doornbundel naar axilla een groef, waaruit de bloem ontspruit. Bij planten, die nog niet -bloeibaar zijn, is de groef nog niet aanwezig, bij importen, die slecht verder gekweekt werden, ontbreekt op de nieuwe tepels de groef eveneens. Verdere kenmerken zijn: het meestal voorkomen van honingkliertjes in groef of axil, de vorm der zaadbes, alsook de vorm en de bruine kleur van het zaad,

Men zou Coryphantha's een overgang kunnen noemen van Echinocactus naar Mammillaria. Overgangen zijn in de natuur echter nooit scherp begrensd. In dit geval begint de overgang bij Ancistrocactus, waarvan drie soorten' bekend zijn, nl. *megarhizus*, *Scheerii* en *brevihamatus*. Bij de eerste heeft de bloeiende tuberkel geen bijzonder kenteeken, de tweede heeft een korte, de derde een volledige groef. De vruchten van alle drie soorten zijn evenals bij Coryphantha groen, het zaad is respectievelijk zwart, lichtbruin en donkerbruin gekleurd.

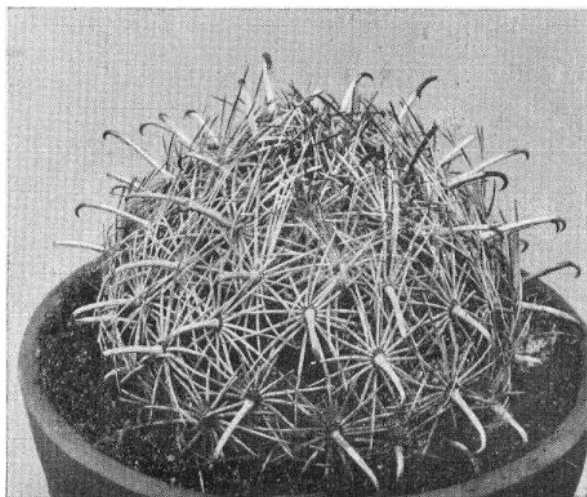
De overgang zet zich voort in het geslacht Thelocactus, waarvan *hexaedrophorus lophothele*, *nidulans* en *bicolor* de bekendste zijn. De tuberkels van deze planten zijn van een groef voorzien. De vrucht en het zaad wijken echter waf. Dan volgt het geslacht Neolloydia. Vetegenwoordigers hiervan zijn *clavata*, *Begunii*, *conoidea* en *raphidacantha*. Hier zijn de kleine tuberkels gegroefd en honingkliertjes. zijn aanwezig, "de vruchten en het zaad vertoonen evenwel niet de kenmerken van Coryphantha.

De naam Coryphantha beteekent: in den top bloeiend, Geen regel echter zonder uitzondering. *Cor. recurvata*, afkomstig uit Arizona, bloeit ook op oudere tuberkels, dus niet uitsluitend in den top. Gewoonlijk ontstaan echter bij Coryphantha's, de bloemen, die vrij groot zijn, 3-7 c.M. uit de zich ontwikkelende tuberkels. De vrucht is groen, zij wordt langzaam rijp en springt niet open. Het zaad is bruin, dikhuidig, en vrij groot 1.5~3 m.M. Van de verschillende soorten wijken vorm en kleur van het zaad wat af, men vindt zaden van licht- tot donkerbruin (nooit zwart) geheel ronde of iets meer platte zaden. De verdorde bloem valt niet af, De planten zijn bolvormig,, (*cornifera*, *pallida*), cilindrisch, (*erecta*, *clava*, *echinoidea* of eivormig), *gladiispina*, *pyncacantha*. Er zijn soorten met haarwortels en soorten met penwortels, Dit geeft ons een waar-

devolle aanwijzing voor den grond, dien de planten noodig hebben en bovendien of ze meer of minder warmte verlangen.

Coryphantha's, die draadvormige wortels hebben, groeien in lagere streken, dus waar de grond minder rotsachtig is en waar het warmer en vochtiger is, dan daar, waar planten voorkomen met een penwortel, die hooger groeien in harderen, drogeren grond, De eerste soort ziet er gewoonlijk welvarend uit, frisch groen met groote tuberkels, weinig of geen wolharen en weinig dunne doorns. Een voorbeeld van deze soort is *Cor. macromeris*. Tot' de planten met een penwortel behoort *Cor. asterias* Lem. syn. *Cor. exudans*.

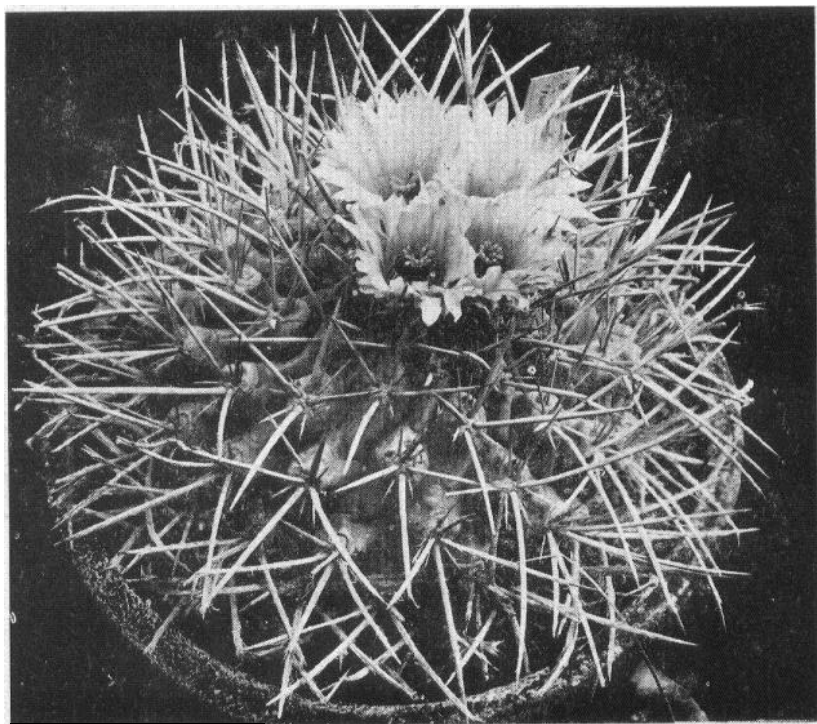
Cor. Palmeri. Br. et R.

Foto de Laet

Zuc. Men vindt echter ook tusschenvormen met draad- en penwortels, bovendien soorten met veel of weinig wolpluis, hardgroene of grijsgroene planten, zwak of sterk bedoornde soorten, alles aanwijzingen of zij hoog of laag groeien en dus aan meer of minder ultra violet licht gewend zijn. *Cor. pallida* groeit in Midden-Mexico hoog in het gebergte, de plant is grijsgroen, vrij dicht bedoornd met een enormen wolkop, als bescherming tegen het felle licht.

In Noord-Mexico en in Arizona is het 's zomers ontzettend droog en heet, er heerschen soms stormen, die het zand in razende vaart voortjagen, de grond is zoo hard en bevat zooveel kalk, dat het water niet diep doordringen kan, doch aan de oppervlakte ver-

damp. Planten, die onder zulke omstandigheden leven moeten van een bijzondere structuur zijn. Ze zijn dan ook zonder uitzondering klein van stuk, kort cilindrisch van bouw, zeer dicht bedornd, zoodat het lichaam bijzonder beschermd is en van zeer taaie lange wortels voorzien. Importen van deze soorten zijn moeilijk in het leven te houden en nog moeilijker tot groeien en bloeien te brengen, **Zaaien geeft beter resultaat, doch dan duurt het een men-**

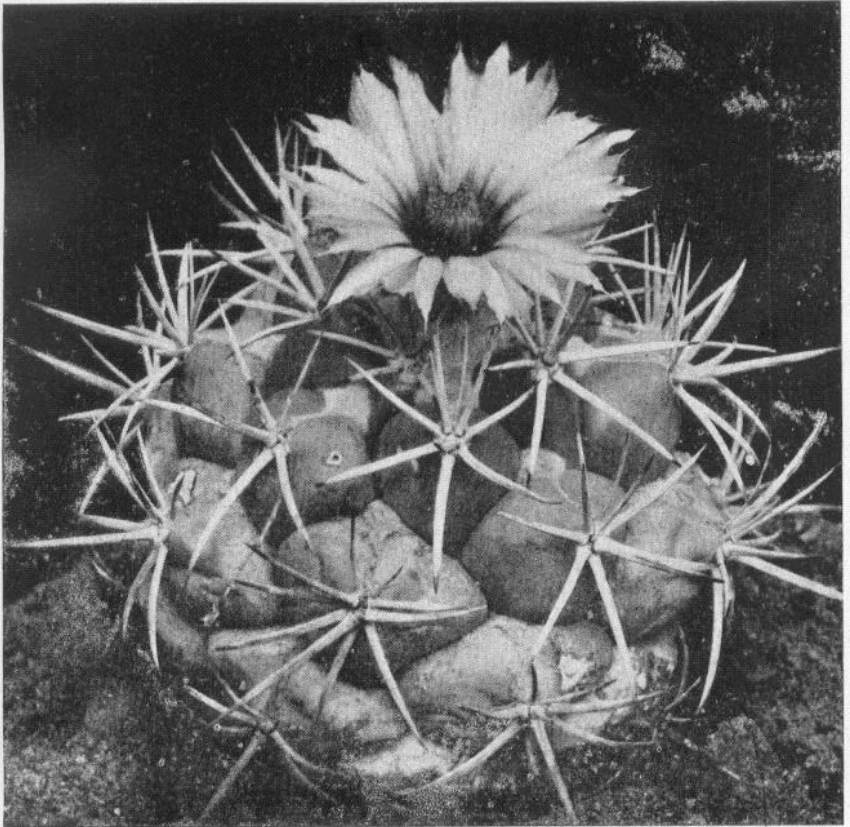
Thelocactus nidulans. Br. et R.

Foto de Laet.

schenleeftijd eer men een bloeibare plant heeft. Tot deze planten behooren *Cor. deserti*, *Cor. arizonica*, *Cor. radians*.

Zoals *Echinocactus* geleidelijk in *Coryphantha* overgaat, gaat deze laatste groep ook in *Mammillaria* over. Wij vinden op dezen weg eerst het geslacht *Escobaria*. Hierbij is de bloem kleiner, het vruchtbeginsel rood, het zaad bruin of zwart en klein, De bloeiwijze is gelijk aan *Coryphantha*. De meest bekende van dit geslacht is *Esc. tuberculosa*.

Na Escobaria volgt Dolichothele, omvattende *Dol. longimamma sphaerica*, *uberiformis* en een massa variëteiten. Hier wordt geen gegroefde tepel meer aangetroffen, de bloem, die groot en meer buisvormig is, ontstaat uit de axilla. De vruchten zijn groen of rood, het zaad zwart of bruinachtig, Het sap dezer planten is, even-

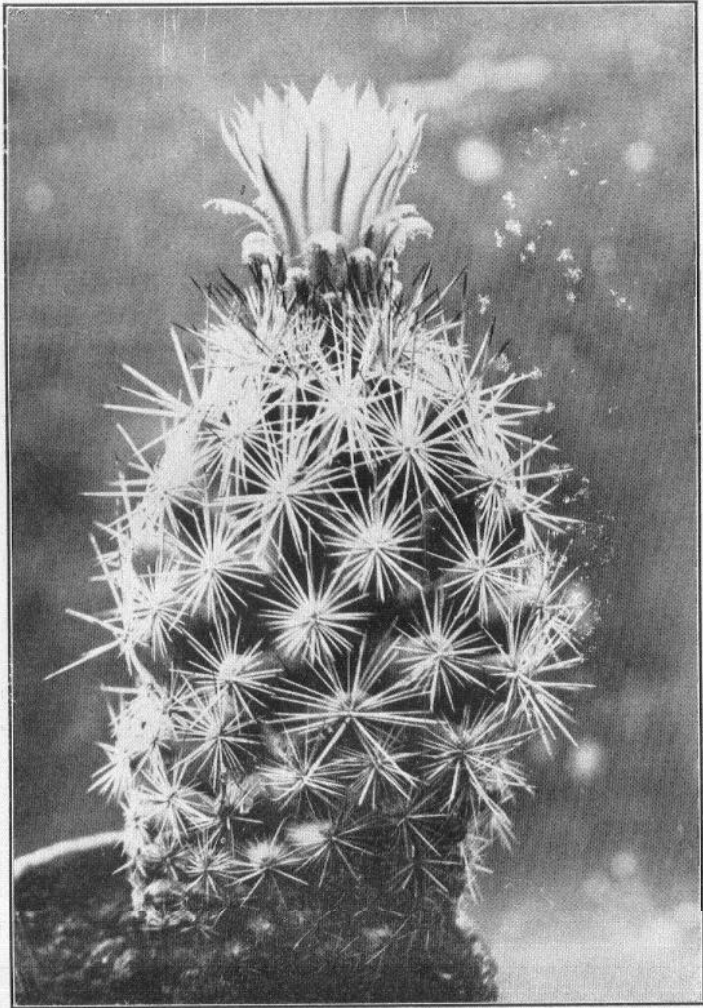
Cor. Posegeriana. Bret R.

Foto de Laet.

als bij *Coryphantha*, waterachtig: bij *Mammillaria*'s, die zwart zaad voortbrengen, is het plantensap melkachtig.

Wat de cultuur der besproken plantengeslachten betreft, is het volgende van belang. Heeft men een warme en vrij vochtige kas, dan bepale men zich tot groene soorten, die weinig doorns en wolpluis vormen, kan men op een uitermate zonnige plaats een bak

maken, waarin de planten van het begin van Maart af ongeschermd kunnen staan, dan kieze men dichter bedoornde en wolliger soorten. Het zonlicht is dermate van invloed, dat men goed kan con-

Coryphantha neomexicana. Br. et R.

stateeren, dat in zomers met weinig zon de planten minder bloemen voortbrengen dan gewoonlijk.

Gedurende de twee eerste en de twee laatste maanden van het jaar houde men de planten droog en stofvrij bij een gemiddelde

temperatuur van 10° Celsius, De soorten, die honingklierjes hebben, kunnen een lage temperatuur slecht verdragen, de klierjes scheiden dan vocht af, wat de ondergang der plant tengevolge kan hebben en haar in ieder geval een onoogelijk aanzien geeft. Kan men *Coryphantha's* geven, wat ze noodig hebben, dan zijn het prachtige planten, met mooi gekleurde bloemen en een groote verscheidenheid van vorm en bedoorning.

le B, LINDEIJER.

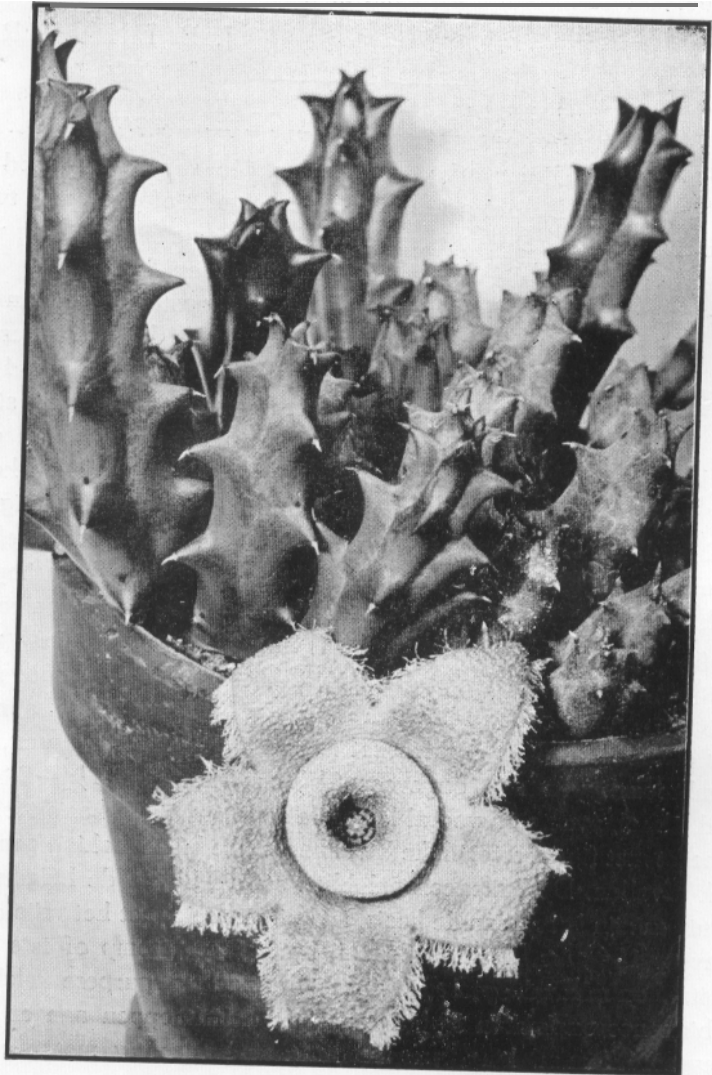
DIPLOCYATHI-IA CILIATA. N. E. B r o w n.

Het geslacht *Diplocyatha*, dat slechts één soort telt, werd in 1878 door N. E. B r o w n ingesteld. De naam is afgeleid van twee Grieksche woorden en beteekent dubbele beker naar aanleiding van de secundaire buis, die uit de keel van de bloem komt.

De stammen van *Diplocyatha ciliata* zijn opstaand of aan de basis liggend, 4 tot 6% cm. lang en 1 tot 2 c.m. breed zonder de tanden, stomp vierhoekig met sterke kegelvormige tanden van 4 tot 6 m.m. lengte, onbehaard, groen of purper gevlekt. De bloem staat altijd alleen en ontspruit aan de basis of in het midden van den stam, De steel is 12-16 m.m. lang, recht en onbehaard. De kelkblaadjes zijn ongeveer 6 m.m. lang, ovaal lancetvormig, puntig en onbehaard. De bloemkroon is ongeveer 7% c.m. in doorsnede, effen en onbehaard van buiten: van binnen heeft ze een sterk gerimpeld voorkomen, doordat zij dicht bezet is met papillen, welke een roodachtigen top hebben. De bloembuis is klokvormig, een weinig verhoogd aan den mond langs den zeer dikken omgebogen, met rimpelige papillen bezetten rand van de binnenbuis, welke zelf aan de basis onder de corona dicht bezet is met stijve purpere haren. De bloemkroonlippen zijn ongeveer 253 c.m. lang en 154~2 cm. breed, ovaal, puntig en vooral langs de randen van de basis tot den top bezet met fijne bewegelijke witte haren, die bij aanraking gemakkelijk afvallen. De buitencoronalobben steken boven de helmknoppen uit en zijn breed aan de basis, iets uitgespreid met het vrije deel, ongeveer 1% m.m. lang en 2 m.m. breed, zeer stomp of iets toegespitst, onbehaard, geelachtig met bruinachtig purpere vlekjes. De binnencoronalobben liggen tegen de helmknoppen aan en zijn ongeveer 1.5 m.m. lang, ovaal puntig en geelachtig met purpere vlekjes.

Diplocyatha ciliata werd voor het eerst door Thunberg gevon-

den in de Kaapprovincie, later ook in het Ceres district, Calvina district, Beaufort West district, Prince Albert district, en Ladismith district. De bloem is een der mooiste onder de *Stapelia*'s, ze onderscheidt zich voornamelijk doordat ze een driedubbele corona heeft, waarvan de buitenste vergroeid is tot een ronde buis, die de twee andere corona's omhult en als een zelfstandige buis in de bloem-

Diplocyatha ciliata.

Foto White en Sloane.

keel staat. Ook de fijne trillende haren langs de randen der bloemkroon geven de bloem een bijzonder uiterlijk.

Het is wel eigenaardig, dat bij ons alleen de cristaatvorm der plant vrij algemeen is, althans ik heb de normale plant nog in geen enkele verzameling aangetroffen.

Ik zou den liefhebbers willen aanraden, wanneer zij een bloeiende plant bezitten, eens een enkele bloem op te offeren om haar doormidden te snijden, Men kan dan den bouw der bloemen, doch vooral dien der corona's beter bestudeeren en alle typische kenmerken waarnemen. Dit geldt niet alleen voor *Diplocyatha ciliata*, doch voor alle *Stapeliae*, dan pas zult u deze planten ten volle waardeeren als u den schitterenden bouw der bloemen volledig bewonderen kunt.

TH. DE HAAS,

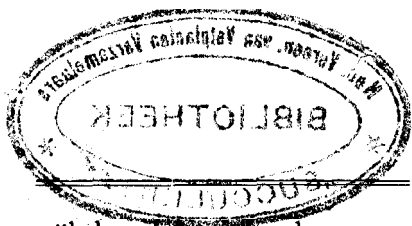
GYMNOCALYCIUM DENUDATUM. Pfeiff.

Gymnocalycium denudatum is een van ouds bekende soort, welke echter bijna altijd als hybride in onze verzamelingen voorkomt. ter-

Gymnocalycium denudatum.

Foto. Vogels,

wijl de echte vorm schaars aanwezig is. De hybriden zijn zóó verschillend en zoo groot in aantal, dat zij feitelijk niet meer te definiëren zijn. Men kan over het algemeen zeggen, dat de hybriden meer ribben hebben, waarvan de tuberkels duidelijker uitkomen dan bij den echten vorm, waarbij ook de kleur der plant en de stand der doorns belangrijk afwijken.

Van de echte *denudatum* is zoowel de plant als de bloem een bijzondere verschijning onder de *Gymnocalyciums*. De plant telt 5 soms 6 zeer breede vlakke ribben met weinig, nauwelijks zichtbare tuberkels; de bekende duidelijke „kinnetjes” der *Gymnocalyciums* ontbreken dus. De kleur van het plantenlichaam der echte *denudatum* is glimmend donker groen van kleur. Dit glimmen van de plantenhuid is een typisch kenmerk, dat de hybriden niet bezitten. De randdoorns zijn witachtig geel, meestal 5, soms tot 8 in aantal. Zij liggen uitgespreid over de plant, tegen het plantenlichaam aan, ze zijn slap en gebogen; middendoorns ontbreken. De doorns met den vorm der areolen wettigen den naam spinnencactus.

De bloem heeft een slanke buis en is zeer groot, tot 7 c.m. in doorsnede. De bloemblaadjes zijn langwerpig en spits aan den top. De bloem is wit van kleur en maakt een lossen indruk, daar de bloemblaadjes niet tegen of op elkaar liggen, doch los zijn geplaatst. De vrucht is dun en langwerpig, groen gekleurd, zij springt als ze rijp is, open. De zaden zijn groot en glimmend zwart.

Gymnocalycium denudatum, vormt geen zoden en bereikt een doorsnede van 15 c.m. De plant is aan den top eenigszins plat. Haar vaderland is Zuid-Brazilië.

TH, DE HAAS.